

امیر بخارا در ایلام

به بهانه

گشایش مدرسه «علی دهباشی بخارا»

مهرداد خدیر

معاون سردبیر

گشایش مدرسه‌ای در روستای مازن دره‌شهر در استان ایلام فی‌نفسه نمی‌تواند خبری خاص تلقی شود اگر چه مدرسه‌سازی در هر جای ایران ستودنی است. تفاوت ماجرا این بار در نام است چراکه «انجمن حمایت از توسعه فضاهای آموزشی و فرهنگی» - با حمایت خانم افسانه هدایتی و آقای مجتبی محمود هاشمی - بانی ساخت این مدرسه ۶ کلاسه شده و نام آن را «علی دهباشی بخارا» گذاشته‌اند.

مدرسه‌سازی کار خوبی است و در منطقه که پر خوردار، خوب‌تر، وقتی نام یک شخصیت فرهنگی بر آن باشد «تر» ای دیگر هم بسزد. دریغا که قواعد دستوری زبان فارسی اجازه نمی‌دهد تا ترها بیشتر شود اما می‌توان ادامه داد که اگر به نام کسی که زندگی خود را وقف فرهنگ کرده باشد بهتر و نهایتاً نام «بخارا» هم که در میان بیاید نوعی نور می‌شود؛ هم به پاس بخارای مکتوب و هم شب‌های بخارا. به یادآوریم در شبی که به فرزندگی ۱۰۰ ساله شدن محمدعلی موحید پریا شد استاد از بانی مراسم نه با عنوان مدیر یا سردبیر بخارا که با تعبیر «امیر بخارا» یاد کرد و گمان می‌کنم همین بهترین وصف باشد.

به قاعده باید درباره مدرسه‌دهباشی بخارا اینو بسام اما درباره وجه تسمیه آن نیز بی‌راه نیست و می‌توان گریزی زد به توصیه دکتر شفیعی کدکنی که «با خودتان مسابقه بدهید و وجدان‌تان را داور قرار دهید که کم کار کرده‌اید یا زیاد» و اینجا محل تقاطع انجمن حامی یا خود دهباشی است در مسابقه فرهنگی!

براین اساس گراف نیست اگر گفته شود علی دهباشی با شتاب و سرعتی که به برگزاری نشست‌های بخارا بخشیده، انگار با خود مسابقه گذاشته که مدام برگزار می‌کند و از بانی نشینند آن قدر که نام خود و بخارا را چنان در هم تنیده که بی‌هم منصور نیست و انجمن حمایت هم آرام نشسته است.

سرعت برنامه‌هایی که علی دهباشی هر هفته چند نوبت و به بهانه‌های مختلف برگزار می‌کند- مگر مواقعی که تنفس او با مشکلات بیشتری روبه‌رو شود- چنان است که به آدم از خود می‌پرسد: آخر مگر می‌شود؟ مگر داریم؟ بله داریم! این هم نمونه‌اش. البته بزرگان ادب و هنر و فلسفه و عرصه‌های دیگر نیز به دعوت‌های او نه نمی‌گویند و میزبانی بدون میهمانی و شرکت‌کننده شدن نیست و در دورانی که کار از همت گذشته و به مسابقه رسیده نمی‌دانیم با خودش مسابقه می‌دهد یا دارد با زمان کشتی می‌گیرد دهباشی این بار نه میزبان می‌همان بود. همیشه شعبان و یک بار هم رمضان! نمی‌خواهم بگویم چرا ناهادهای بودجه‌دار و در واقع بودجه‌خوار این قدر کار نمی‌کنند که از دستگاه‌های رسمی کار دل‌بری بر نمی‌خیزد. وجه نگران‌کننده به بیماری تنفسی دهباشی مربوط است و ریه‌هایی که با او همکاری نمی‌کنند و یک لحظه آدم نگران می‌شود و کند اگر کسانی شتاب داشته باشند به این خاطر بوده که نکند در شود!

به همین سبب وقتی خبر آمد نام دهباشی بر روی مدرسه‌ای نشسته آن نگرانی هم سرغ آدم می‌آید ولی خوش‌بختانه سنت نیکویی رایج شده که نام زندگان و دانشندان هم بر مدارس اصطلاحاً خیر ساخته یا با حمایت این انجمن می‌نشینند.

در حالی که در روزگاری نه‌چندان دور نام مدرسه‌ عالی سپهسالار را تغییر دادند و اگر چه خانواده مرحوم مطهری راضی نبودند اصلاح نشد. روزی دیگر تابلو وقف فرمانروایان در انستیتو پاستور را کوچک کردند یا شنیدیم بر آن شده بودند نام وقف‌کننده خوب‌گاهی در ابتدای خیابان وزرا را تغییر دهند و نگاه‌ها چه تنگ بود. از شما چه پنهان هر بار که از خیابان ۱۶ یوسف‌آباد عبور می‌کنم و می‌بینم نام خانوادگی ما به لطف همت دخترعمویم به یاد پدرش بر بلندای دبستانی نشسته بی‌آن که ریالی در این کار نقش و دخالت داشته باشیم- حس خوبی را تجربه می‌کنم.

می‌دانم علی دهباشی هم ابتدا پرهیز داشته و به شرط افزودن واژه «بخارا» رضایت داده ولی می‌توانم حدس بزنم این حس برای سلامت او هم مفید است.

دست آخر این که در مناطقی مانند شهرستان اوز دیده بودم در یک پروژه هر که بخشی را از سر «احسان» برعهده گرفته و مثلاً کنار آسانسور پلاکی نصب کرده‌اند نوشته‌اند: احسان خانم یا آقای فلان.

در جاهای دیگر اما چندان رایج نیست هر چند در تهران به گمانم در بیمارستان امیر اعلم دیدم. انسان‌بودگی انسان در همین یادکردها و کارهای نیک است و حق علی دهباشی بود یکی از آن نیکویی‌ها بر دامن خود او بنشیند.

۲۴ ساعت

۱۶

24 HOURS

hammihanmedia@gmail.com

@Hammihanonline

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کریاچی
• مشاوران: عباس عیدی و احمد زیدآبادی
• سردبیر: محمدجواد روح • معاون سردبیر: مهرداد خدیر • امید عرب (مدیر آنلاین)
• دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد) • آرمین منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)
• علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست) • الناز محمدی (جامعه) • آرش خاموشی (عکس)
• مدیر اداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری
• مدیر هنری: مهدی قربانی تبار
• هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی

• تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۰ • تحریریه: ۸۸۷۳۰۲۹۱ • آگهی‌ها: ۸۸۷۳۵۲۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
• لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • تلفن چاپخانه: ۰۲۱۴۶۸۲۱۱۱۴ • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

مدرسه بخارا

افتتاح دبیرستان علی دهباشی در مازن دره شهر ایلام

است، از سال ۱۳۹۱ به توانمندسازی کودکان از مسیر آموزش روی آوردند. افسانه هدایتی و همسرش مجتبی محمود هاشمی، دو نفر از حامیان قدیمی انجمن حامی از سال ۱۳۹۵ با این نگاه به انجمن پیوستند که باید اندوخته شخصی‌شان را صرف توسعه فضاهای آموزشی و فرهنگی در مناطق محروم و محل زندگی اقشار آسیب‌پذیر کنند. آن‌ها در سال ۱۳۹۶، با کمک انجمن حامی، هم‌زمان با درگذشت زنده‌یاد مریم میرزاخانی، مدرسه‌ای را به نام او در روستای اینک شهر سرباز استان سیستان و بلوچستان بنا گذاشتند. مدرسه‌ای که طبق روال کاری انجمن حامی در طول هفت سال گذشته به پشتیبانی از آن نیز پرداخته‌اند. افسانه هدایتی و همسرش، از دو سال پیش تصمیم به راه‌اندازی مدرسه‌ای در مازن یکی از شهرهای شهرستان دره شهر استان ایلام گرفتند. آن‌ها که سابقه آشنایی و دوستی‌شان با علی دهباشی به سال‌ها پیش برمی‌گردد، تصمیم گرفتند به پاس سال‌های سال زحمت او برای فرهنگ و هنر ایران، این مدرسه را به نام او بنیان بگذارند. طی صحبت افسانه هدایتی و مجتبی محمود هاشمی با علی دهباشی، او ابتدا با ثبت این مدرسه به نام خودش مخالف می‌کند و پیشنهاد می‌دهد نام «مجله‌ی بخارا» بر آن گذاشته شود. نتیجه‌ی نهایی اما قید نام «علی دهباشی بخارا» بر مدرسه‌ی مذکور می‌شود که از ابتدای مهرماه آغاز به کار کرده است و روز شنبه، ۲۸ مهرماه آیین افتتاحیه‌ای برای آن برگزار شد.

افسانه قربانی، مدیرعامل و یکی از مؤسسان انجمن حمایت از توسعه فضاهای آموزشی و فرهنگی حامی با ملی خواندن فعالیت‌های این انجمن ضمن تمرکز بر آن استان‌های سیستان و بلوچستان و ایلام، پروژه ساخت مدرسه علی دهباشی بخارا را یکی از ۳۰ پروژه احداث‌شده در ایلام می‌داند و به چهار سالن ورزشی ویژه دختران که انجمن حامی زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان ایلام راه‌اندازی و تجهیز کرده است، اشاره می‌کند. قربانی یکی از فعالیت‌های انجمن حامی را پشتیبانی از مدارس احداث‌شده پس از بنا کردن آن‌ها می‌خواند و به فراز فرودهایی اشاره می‌کند که مدارس پس از احداث با آن مواجه می‌شوند و برای گذر از این فراز فرودها به فعالیت کارگروه‌های تخصصی از جذب مشارکت تا روابط عمومی و منابع انسانی نیازمندند. این پشتیبانی از ارسال تجهیزات ورزشی تا کتب کمک آموزشی و تجهیز کتابخانه‌های مدارس را دربرمی‌گیرد. ضمن این که پشتیبانی انجمن حامی از مدرسه‌ای که می‌سازد، تنها شامل پشتیبانی فیزیکی نیست و به‌عنوان مثال افزایش سطح کیفی دانش معلمان نیز بخش دیگری از پشتیبانی محسوب می‌شود. تجهیز کتابخانه‌های مدارس غیر-مدرسه‌ای که توسط خود انجمن حامی ساخته شده است- نیز از جمله دیگر فعالیت‌های این انجمن است. قربانی همچنین به فعالیت داوطلبانه اعضای انجمن حامی اشاره می‌کند و می‌افزاید، تنها ۱۲ نفر از اعضای این انجمن، اعضای موظف باقی‌مانده به حدود ۱۳۰ نفر می‌رسند، اعضای داوطلب هستند. ساخت ۶ کتابخانه، ۶ سالن ورزشی و ۸۰ مدرسه تنها بخشی از فعالیت‌های انجمن حامی در طول ۲۳ سال فعالیت رسمی‌اش است که بیشترین فعالیت خود را با توجه ویژه بر دختران در جنوب استان سیستان و بلوچستان در منطقه دشتیاری در قالب ساخت مدرسه و کتابخانه، سپس در استان ایلام در قالب ساخت سالن‌های ورزشی متمرکز کرده است. مناطقی که می‌تواند کم‌پر خوردارترین‌ها از امکانات آموزشی و فرهنگی قلمدادشان کرد. علی دهباشی که زمانی در قالب «شب‌های بخارا» اقدام به برگزاری «شب حامی (انجمن حمایت از توسعه فضاهای آموزشی و فرهنگی)» در مهرماه ۱۳۹۸ و «شب حامیان حامی (به مناسبت بیست و دومین سالگرد فعالیت انجمن حامی)» در دی ماه ۱۴۰۲، اکنون شاهد برگزاری پاسداستی برای خود توسط این انجمن و ناگذاری مدرسه‌ای به نامش توسط دو نفر از حامیان قدیمی انجمن حامی است.

نرگس کیانی

خبرنگار گروه فرهنگ

«مدرسه علی دهباشی بخارا»، نام دبیرستان شش کلاسه‌ی دخترانه‌ای است که به همت انجمن حمایت از توسعه فضاهای آموزشی و فرهنگی حامی و دو نفر از حامیان قدیمی این انجمن؛ افسانه هدایتی و همسرش مجتبی محمود هاشمی در شهر مازن یکی از شهرهای شهرستان دره شهر استان ایلام، آغاز به کار کرد و روز شنبه ۲۸ مهرماه آیین افتتاحیه‌ای برای آن برگزار شد. نام‌گذاری این دبیرستان دخترانه به نام علی دهباشی، روزنامه‌نگار، ادیب‌زوه، نویسنده و سردبیر مجله‌ی «بخارا» حاصل تلاش حامیان انجمن حامی در مسیر قدردانی از زحمات مردی است که به گفته عقیده‌ی بسیاری، سال‌های سال است که بی‌هیچ ادعایی خدماتی ارزنده به فرهنگ و هنر ایران زمین ارائه کرده است. آن‌ها این مدرسه را وقف مردی کرده‌اند که معتقدند زندگی خود را وقف فرهنگ این سرزمین کرده است و این کار را قدم کوچکی در راستای قدردانی از این زحمات می‌دانند.

پاسداستی برای پاسدار فرهنگ ایران

علی دهباشی را بسیاری آینه‌ی فرهنگ ایران زمین در ۴۰ سال اخیر می‌دانند و معتقدند او به‌قول دوستان دور و نزدیکش به‌تنبهایی به اندازه یک وزارتخانه کار کرده است. دهباشی که از سال ۱۳۶۹ به مدت هفت سال سردبیر ماهنامه «کلیک» بود و در شهریورماه ۱۳۷۷ سردبیری مجله «بخارا» را برعهده گرفت، یکی از فعالیت‌هایش در طول سال‌های اخیر، پاسداشت اهالی فرهنگ؛ آنان که نسل جوان امروز به خوبی دهباشی، آثار قلمی و چهره‌شان را از زبان هم‌سازان‌شان در آینه فرهنگ نشان داده است و از جمله نمونه‌های آن می‌توان به «جشن هشتادسالگی رضا سیدحسینی»، «جشن پنجاهمین سال فعالیت‌های هنری کامبیز درم‌بخش»، «جشن صدویست سالگی تولد ملک الشعراء بهار»، «جشن هشتادسالگی باستانی بازی» و... اشاره کرد. برگزاری نخستین شب از این شب‌ها به ۲۲ دی ماه ۱۳۸۴ برمی‌گردد که در خانه هنرمندان برگزار شد و به بزرگداشت رابیندرانات تاگور، شاعر بزرگ هند و برنده جایزه نوبل اختصاص داشت. به‌عقیده بسیاری، کوتاهی ما در شناساندن بزرگان و آثار آن‌ها به نسل جدید اظهارنظر من‌الشمس است و باید بپذیریم که علی دهباشی با برپا کردن این شب‌ها، کمر به جبران این کمبودها بسته است.

انجمن حامی؛ حامی برقراری عدالت آموزشی

انجمن حامی، حامی توسعه‌ی فضاهای آموزشی و فرهنگی در حالی به وجود آمد که بنیان‌گذارانش ضرورت ساخت فضاهای آموزشی برای اقشار آسیب‌پذیر در مناطق کم‌پر خوردار را به‌عنوان یک نیاز احساس کردند و به این نتیجه رسیدند که سازندگی در کشور به همراهی و همدلی جمعی نیازمند است. آن‌ها سعی کردند تشکلی را به وجود بیاورند که کمک‌های معنوی و مادی علاقه‌مندان را جمع و سازماندهی کرده و با کارشناسی و نیازسنجی، صرف ساخت مدرسه در مناطق محروم کنند و با این اندیشه، انجمن را در سال ۱۳۸۰ به ثبت رساندند. حامی از سال ۱۳۸۸ با تفکر ایجاد پایگاهی فرهنگی با هدف فراهم آوردن امکانی برای ابراز وجود و کشف استعداد کودکان، ساخت و تجهیز کتابخانه‌های روستایی را به فهرست فعالیت‌های خود افزود و از آن جایی که بنیان‌گذارانش معتقد بودند، آموزش در زندگی کودکان هر روزبوم نقش حیاتی دارد و در واقع کوتاه‌ترین راه کاهش فقر

چهره

سرپرست دانشگاه هنر ایران منصوب شد

سیدبهشید حسینی با حکم حسین سیمایی‌صراف، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، به‌عنوان «سرپرست دانشگاه هنر ایران» منصوب شد. او دانش‌آموخته رشته معماری از دانشگاه تهران و عضو هیئت‌علمی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه هنر ایران با مرتبه استادی است که حدود ۵۰ مقاله علمی-پژوهشی چاپ شده در مجلات معتبر و ۲۰ جلد کتاب تألیفی دارد. از سوابق اجرایی او نیز می‌توان به ریاست دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه هنر ایران، معاونت اداری و مالی، معاونت آموزشی این دانشگاه و ریاست پردیس دانشگاه هنر البرز در گذشته اشاره کرد. در پی انتشار خبر انتصاب سیدبهشید حسینی، این خبر با واکنش رسانه‌های تندرو مواجه شد

و یکی از رسانه‌ها تیترو «انتصاب حاشیه‌دار وزیر علوم در دانشگاه هنر ایران» و به بررسی مواضع او پرداخت. وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، همچنین در نامه جداگانه‌ای از تلاش‌های دکتر «محمدرضا حسینی» رئیس سابق دانشگاه هنر ایران در زمان تصدی این مسئولیت قدردانی کرد.

کتابخانه

مواجهه با رنج درونی

«بند ناف» به قلم فاطمه آقامبری، از ۱۴ استان تشکیل شده است که عمدتاً روایت‌هایی ساده هستند از روابط فردی و چالش‌های خانوادگی انسان‌هایی که تلاش دارند در فراز و نشیب زندگی روزمره به دنبال گشایشی باشند، البته در پس همین روابط مسائل اجتماعی نهفته است. در واقع نوعی نگاه جامعه‌شناختی هم در پس این قصه‌ها وجود دارد که می‌تواند تصویری از جامعه امروز ارائه دهد. نویسنده سعی کرده است بدون تصنع نگاهی که این اشخاص به زندگی دارند را به قلم آورد و آنها را از انسان مفعول و تسلیم صرف رها کند. هر

بند ناف

نویسنده:

فاطمه آقامبری

انتشارات: لوکوس

چاپ اول: ۱۴۰۳

انسانی، چه کودک و چه بالغ، چه زن و چه مرد، با رنج درونی خود هویت می‌یابد و شیوه مواجهه با آن است که شخصیتش را شکل می‌دهد. این مجموعه سرگذشت این رنج‌هاست. همچنین «جنین» یکی از برجسته‌ترین مضامینی است که ذهن نویسنده را مشغول داشته و به عناوین مختلف به آن پرداخته است. گویی در پس همه دغدغه‌های انسانی رنج خلقت جا خوش کرده است.

تاریخ

تصویب قرارداد نفت با کنسرسیوم

بعد از کودتای ۲۸ مرداد، فضل‌الله زاهدی، نخست‌وزیر جدید، روابط با دولت انگلیس را احیا کرد و مذاکرات پیرامون نفت ایران که در دوران مصدق به بن‌بست رسیده بود، از سر گرفته شد. بدین ترتیب از

فروردین ماه ۱۳۳۳ مذاکرات نفت با سرپرستی علی امینی آغاز شد و در نهایت قرارداد کنسرسیوم با قرارداد امینی - پیچ در ۲۸ شهریورماه همان سال منعقد شد. طبق این قرارداد طرف‌های خارجی ملی شدن نفت و صنایع نفت ایران را پذیرفتند اما در مقابل ایران متعهد شد که تا ۲۵ سال تولیدی را به شرکت‌های عضو کنسرسیوم (آمریکایی، انگلیسی، هلندی و فرانسوی) بفرشد. این قرارداد در داخل کشور با مخالفت برخی نمایندگان مواجه شد و برای نمونه محمد درخشش، نماینده تهران در دوره ۱۷ مجلس شورای ملی، نطقی هفت‌ساعته در مخالفت با آن ایراد کرد اما در نهایت در ۲۹ مهرماه ۱۳۳۳ مجلس شورای ملی این قرارداد را فقط با پنج رأی مخالف تصویب کرد. در سنا نیز مخالفان اندک بودند و ششم آبان‌ماه ۱۳۳۳، مجلس سنا قرارداد موسوم به کنسرسیوم را تصویب کرد.